

BRANIBOR

DEBELJKOVIĆ

Foto-monografija
Foto-saveza Jugoslavije

DOBITNIK
GODIŠNJE NAGRADE
ZA FOTOGRAFIJU

BRANIBOR DEBELJKOVIĆ

Predgovor
ZORAN MARKUŠ

Beograd 1969

SAVEZNI ODBOR
FOTO-SAVEZA JUGOSLAVIJE
NA SVOJOJ SEDNICI
OD 5. JUNA 1969. GODINE
DODELIO JE

GODIŠNJU NAGRADU
ZA FOTOGRAFIJU
DRUGU BRANIBORU DEBELJKOVIĆU
MAJSTORU FOTOGRAFIJE
HON. EFIAP

NOSIOCU MNOGOBROJNIH NAGRADA
KAO IZRAZ PRIZNANJA
ZA STVARALAČKA OSTVARENJA
NA POLJU FOTOGRAFIJE
UZ POVELJU
SAVEZNI ODBOR
FOTO-SAVEZA JUGOSLAVIJE
IZDAJE I OVU
FOTO-MONOGRAFIJU
KOJA JE
SASTAVNI DEO NAGRADE

PREDSEDNIK
SAMUILO AMODAJ

Zoran Markuš

BRANIBOR DEBELJKOVIĆ

Kada bih pokušao da u najkraćem uvodu definišem umetnost fotografije, mislim da bih morao ostati u okvirima definicija kojima se definiše umetnost uopšte. Svakoj umetnosti i svim delima, od Altamire do danas, priroda je bila i ostala majka. Ali, ono što razlikuje delo od izvora, ostvarenje od inspiracije, to je trag svesti, osećanja i duha koje otiskuje stvaralac. Zbog toga umetnost nije niti može biti veristička kopija prirode već stvaralaštvo.

Stvar ništa ne menja činjenica da se ovde nalazimo u domenu jedne umetnosti čije se izražajne mogućnosti postižu mehaničkim sredstvima. Čak, ako za trenutak ostavimo po strani trenutne preokupacije fotografije — o čemu lepo informiše poslednje poglavlje ove knjige — i ostanemo u granicama jednog klasičnog motiva, na primer, pejzaža, naši dokazi neće biti manje ubedljivi. Jer, pejzaž nije priroda, već njen tipičan ili karakterističan deo, koji je odabrao umetnik. U prirodi se sve menja. Isti predeo nije »isti« ni u jednom trenutku dana, a kakve su mene kroz koje on prolazi u pojedinim godišnjim dobima?! Uхватiti, registrovati i preneti u večnost prolaznost trenutka — zakon je ove umetnosti.

Kao što priroda nije pejzaž, tako ni svaki čovek nije portret. Ne daje ni svaki komad zemlje, parče drveta ili stene (registrovano sočivom kamere) ideju o materiji. Kada se već govori o mehaničkom udelu, onda treba reći, da on više sužava, nego što širi mogućnosti izraza. Zato je u ovoj umetnosti teže biti umetnik.

Internacionalni majstor Branibor Debeljković jedan je od stubova umetničke fotografije u Jugoslaviji. Rođen je u Prištini 1916. Studirao je i završio filozofski fakultet, ali strast prema fotografiji bila je jača i konačno je prevladala u njegovu zvanju i profesiji. Pojava ni nova ni izuzetna, već pre bi se reklo karakteristična za umetnost i umetnike našeg vremena. Od 1938, kada je prvi put izlagao na jednoj domaćoj izložbi, do danas, prošlo

je pune tri decenije. Skoro da nema većeg svetskog centra u kome nisu bila izložena njegova dela, a nagrade i priznanja na domaćim i međunarodnim izložbama laskavo govore o pređenom putu.

Ako bi se o njemu želelo govoriti jezikom brojki, onda cifra od više hiljada fotografskih dela, najubedljivije svedoči o kakvoj je aktivnosti reč. Podatak impresionira, ali istovremeno otkriva sve teškoće koje se postavljaju kada izbor treba svesti na — 60 dela. Pritom, pojavljuje se i dilema da li umetnika predstaviti hronološkim ili ići za sistematizacijom materijala, potest, po poglavljima koje obrazuju isti ili slični motivi i teme, bez obzira kada su pojedina dela nastala. Ovde su kombinovana oba principa. Prvo i poslednje poglavlje imanentno sugerišu poštovanje hronologije, dok su ostali odeljci knjige klasifikovani po materijalu. Dela obuhvaćena u odeljku »Iz prve mape« su hronološki najstarija i istovremeno su jedinstvena u izrazu, dok poslednje poglavlje »Forme, strukture i materija« pripadaju poslednjim godinama stvaraoča i imaju naglašen formalni estetički okvir.

Govoriti o ostvarenjima »Iz prve mape« — bez obzira da li se pritom misli na portrete, snažne talase i penušavu vodu, na klasje žita na olujnom nebu, ispucalu zemlju žednu vode ili na predah u polju žita — znači pisati i o jednoj etapi fotografije uopšte. Kada se pojavila, fotografija je i sa svoje strane uticala da slikarstvo pobegne od verističko-idealističke predstave prirode. Ali, u trenutku kada je rasep sa tradicionalnim iskustvom kod slikarstva bio najveći, fotografija počinje da oponaša izvesne njegove vrednosti — razume se u meri u kojoj je to uopšte moguće. Zato, u najstarijim Debeljkovićevim delima ima toliko polutonova i najfinijih valerskih nijansi. Kao da smo na terenu holandskog slikarstva, tojest, slikarskog manira koji je i u najdubljim senkama osetio skoro nevidljive gradacije svetlo-tamnog i umeo da ih izdiferencira i izrazi. Kod fotografije »Hercegnov-

ski grad« poređene sa Rujsdalom skoro se direktno nameće.

Ako uporedimo ovo delo sa bilo kojim ostvarenjem u »Predeli moje zemlje« lako ćemo prepoznati formalne razlike koje dele prvu etapu Branibora Debeljkovića od svih kasnijih. Kod prvih, inspiracija se unapred podvrgava jednom optičkom i formalnom efektu, koji se postiže i naknadno, u realizaciji. U kasnijim predelima, oko umetnika usmereno je na sam pejzaž, na likovne vrednosti koje on sam ima u sebi. Problem je ovde drukčiji i rekao bih teži, a sama priroda »istinski jek« prikazana.

Monumentalnost kanjona Drine, pitomost Šumadijskog pejzaža ili čisto optičke i plastične vrednosti Sandžačkih predela — da pomenemo samo neke radove iz ovog poglavlja — nisu postignute nikakvim pomoćnim sredstvima, već ekspresivnošću motiva koje je znao da zapazi umetnik. Pored čisto umetničkih vrednosti, ovi pejzaži impresioniraju snagom i ubedljivošću.

Najčešće, u svakoj umetnosti, postoje određeni motivi, teme i inspiracije koje najviše odgovaraju prirodi i talentu umetnika. Drukčije nije ni u fotografiji.

Intimno, Branibor Debeljković veruje da pejzaž i brze, skoro reporterski registrovane senzacije najviše odgovaraju njegovom nervu. Ja bih bio skeptičan prema ovoj oceni autora. Pre bih rekao da se on sa podjednakim uspehom ogleda u svim disciplinama i da ta crta dominira u njegovoj fizionomiji. Takav zaključak najviše nameće poglavlje »Nade«.

Branibor Debeljković je relativno malo slikao decu, ali ove nekoliko fotografije, uzete iz šireg izbora, su prava remek djela, studije stava, pokreta i izraza, dečijeg karaktera i psihologije. Potekla su iz različitih društvenih slojeva i različitih ambijenata, ali uvek otkrivaju otvorenost, ozarenost i optimizam. I zbog toga su nade.

Pravu meru majstorstva Branibor Debeljković dao je u poglavlju »Ljudi i egzistencije«.

Tu je, po mom mišljenju, najdalje prodro do dubljih životnih istina, do saznanja do kojih se uopšte može doći pomoću fotografske kamere.

Pojam egzistencije kod Debeljkovića ne treba shvatiti u filozofskom, već u sociološkom smislu, kao način života. Zbog toga ima radova kao što je »Jelisejska polja«, gde je sociološki momenat intoniran do najviše gradacije. S druge strane, u beznačajnim motivima, sa najskromnijim sredstvima, u skoro kameronom štimungu (»Usamljenost I« i »Usamljenost II«) umetnik je znao da izrazi usamljenost i fizičku otuđenost čoveka našeg vremena. Kada slika snažne mašine, simbole industrijske civilizacije i naše izgradnje, on time ne dovodi u podređen položaj čoveka. U delu »Novi Arhimed«, premda uhvaćen u mreži mehanizacije, Debeljkovićev čovek je izdvojen, kao vladar i upravljač.

Iako zbog rigorozne selekcije mnoga značajna ostvarenja, a među njima nekoliko značajnih portreta, nisu došli u obzir da budu reprodukovani, portret Jusuf Karša svetskog majstora u oblasti fotografije, karakterističan je za Debeljkovićevo shvatanje portreta. Dok je u najstarijim delima »Iz prve mape«, kao na primer, u »Crnogorki« naglašen psihološki momenat, u kasnijim radovima, kao na primer, u ovom, u prvi plan stavljene su vrednosti karaktera. Zbog toga bi se ovo ostvarenje moglo uzeti kao tipično za umetnika.

Ono što je za slikara »skicenblok«, to su za fotografa reportaže. Treba imati nerve, instinkta i brzine da se notiraju prolazne senzacije. Sve ove osobine i vrednosti došle su do izražaja u ansamblima »Gitarijada« i »Fotografi i modeli«.

»Gitarijadu« karakteriše simultanost prikazivanja, međuzavisnost između protagonista i publike, ponekad dovedene do delirioznog zanosu. »Fotografi i modeli« su izatkani iz duhovitih sekvenci, povezanih među sobom odnosima koji postoje između fotografa amatera i modela. Okvir je karakterističan i lepo

nađen: Trg Svetog Marka u Veneciji, mesto na kome valjda najviše »škljocaju« fotografske kamere.

Postoji u svakom periodu umetnosti jedinstven senzibilitet po kojem se najtačnije prepoznaje vreme i epoha. U trenutku kad nauka u svom najprogresivnijem delu upire pogled u atom, da bi u njemu pronašla osnovne zakone života i materijalnog postojanja, u slikarstvu se, na primer, čine slični napor. Slikari našeg vremena pretpostavljaju predmetu i figuri fakturu, slikarsku materiju stavljaju u centar svojih interesovanja. Bilo bi zabluda pretpostaviti da među njima postoji neka zavisnost, tojest, da su savremeni slikari »enformela« studirali savremenu fiziku, ili, obrnuto, da savremena umetnost utiče na nauku. Reč je o sličnom senzibilitetu, koji karakteriše jedno vreme.

Ove uvodne rečenice potrebne su da bi se razumelo poslednje poglavlje knjige »Forme, strukture i materija«. U njemu Branibor Debeljković otkriva drukčiju lepotu i nove izražajne mogućnosti, koje su mnogo bliže prirodi fotografije, nego, recimo, slikarstvu ili drugim plastičnim umetnostima.

U centru pažnje umetnika nije više drvo kao deo pejzaža, već čisto formalne vrednosti koje otkrivaju njegove krošnje. Umetnika ne interesuju ni stadion ni ljudi koji ga dupke ispunjuju, već pravilan geometrijski ritam koji obrazuju njihove glave i tela.

Dalji korak u otkrivanju novih optičkih vrednosti Debeljković će napraviti u svojim strukturama i materijama. To su, na primer, čestice vode ili linearni ornamenta koje otkrivaju materija drveta ili kamena. Ima u ovim radovima nečeg podjednako apsolutnog i impresionalnog, lepog samog po sebi, neovisnog od lokalnog i zato univerzalnog i večitog. Šta je fotografija? Kako kažu priručnici i enciklopedije, to su zapisi svetlosti na masu srebronitrata kojim je prevučen film i fotografska ploča. Više nego što to mogu da objasne reči, umetnik to demonstrira u delima. Ovi

radovi predstavljaju deo preokupacije umetnika za svet optičkih senzacija, koje čine jednu od najautentičnijih etapa Branibora Debeljkovića. Svetlosni efekti, izolovani od izvora, organizuju se u posebnu celinu, u sopstveni svet oblika. S njima se završava ova knjiga i istovremeno potvrđuje istina, da u ovom trenutku sve likovne umetnosti govore sličnim jezikom o istim problemima.

Kao što je umetnost fotografije mlada, takva je i mladost ove knjige. Tri decenije, koliko odvaja prve i poslednje radove Branibora Debeljkovića nisu samo njegove. Ako se jedinstvenim pogledom obuhvati stvaralaštvo Branibora Debeljkovića, videće se da se njegov rad poklapa s godinama razvoja umetnosti fotografije u Srbiji. Njegov prvi period, lirski motivi, raspevanost pejzaža, sfumato koji lebdi nad njegovim slikama vremenski se podudara s periodom od pre trideset godina kada je fotografija težila slikarskim uzorima, stvarajući postepeno svoj izraz i odvajajući se istovremeno od onovremenskog slikarstva. Momenat njegove reporterske fotografije, zapažanje scena, detalja, događaja, odrazilo se kao kontrast ranijem lirskom periodu njegovog rada. Posebnu celinu, kao etapu ili sklonost umetnika, predstavljaju dela u kojima se otišlo u produbljivanje dubljeg saznanja o čoveku i uslovima njegove egzistencije. Apstraktne tendencije, koje su se manifestovale u svim umetnostima, dobile su u njemu izrazitog pristašu. Traženje novog kroz prirodne forme, kroz česticu vode, drvo koje se raspada, kristale, nezavisne optičke efekte, odraz je nečeg novog, svežeg, koje Debeljković unosi u fotografiju, novina koju će ubrzo prihvatiti i drugi stvarajući stil u fotografiji Beogradskog umetničkog centra. Iako je danas Debeljković u naponu stvaralačke moći i prema tome još nije rekao svoju poslednju reč, on već danas predstavlja zaslužno ime u istoriji naše novije umetnosti, koja, u najskorijem vremenu, mora da otvori svoje novo poglavlje o fotografiji.

Branibor Debeljković je rođen 1916. godine u Prištini. Farmaciju je diplomirao 1939. godine u Zagrebu, gde se u Foto-klubu »Zagreb« počeo i ozbiljnije baviti fotografijom. Po završetku studija 1940. godine vraća se u Beograd, gde pokreće osnivanje Kluba fotoamatera »Beograd«. Godine 1947. sa grupom entuzijasta osniva Društvo fotoamatera »Beograd« koji ubrzo postaje centar za širenje fotografske kulture. To je današnji Foto-klub »Beograd«, kroz koji je prošla čitava plejada vrlo poznatih vrhunskih fotografa.

Godine 1949. učestvuje u osnivanju jugoslavenskog fotografskog časopisa »Fotografija«, čiji je i prvi urednik. Tada definitivno napušta svoj dotadašnji poziv apotekara.

Učestvovao je na velikom broju domaćih i inostranih izložbi ne samo kao uspešni izlagač, na kojima je dobio veći broj nagrada i priznanja, već vrlo često i kao član žirija.

Muzej Revolucije naroda Jugoslavije predlaže Debeljkovića 1963. godine, kao koautora izložbe »Robija — škola revolucionara«, za Oktobarsku nagradu. Kao priznanje za stvaralački rad na polju fotografije i postignuti visoki umetnički renome Savez foto i kinomatera Jugoslavije dodeljuje mu 1954. godine zvanje majstora umetničke fotografije. Međunarodna federacija fotografske umetnosti (Federation internationale de l'art photographique) dodeljuje mu 1957. godine titulu Exellance FIAP (EFIAP), a 1967. godine visoko priznanje, titulu Hon. EFIAP.

Kao visoki stručnjak i umetnik na polju fotografije a na osnovu velikog broja priznanja Debeljkovića pozivaju 1953. godine da se učlani u Udruženje likovnih umetnika (ULUS). To je bilo priznanje, ne samo njegovim kvalitetima već i fotografiji uopšte.

Pored svog umetničkog rada na fotografiji Debeljković se bavi i proučavanjem istorije fotografije u Jugoslaviji. Kratki pregled razvoja fotografije u Jugoslaviji štampan je u engleskoj FOCAL PRESS fotografskoj enciklopediji, dok će se u toku ove godine, u okviru Udruženja primenjenih umetnosti Srbije, izdati prikaz razvitka fotografije u Srbiji.

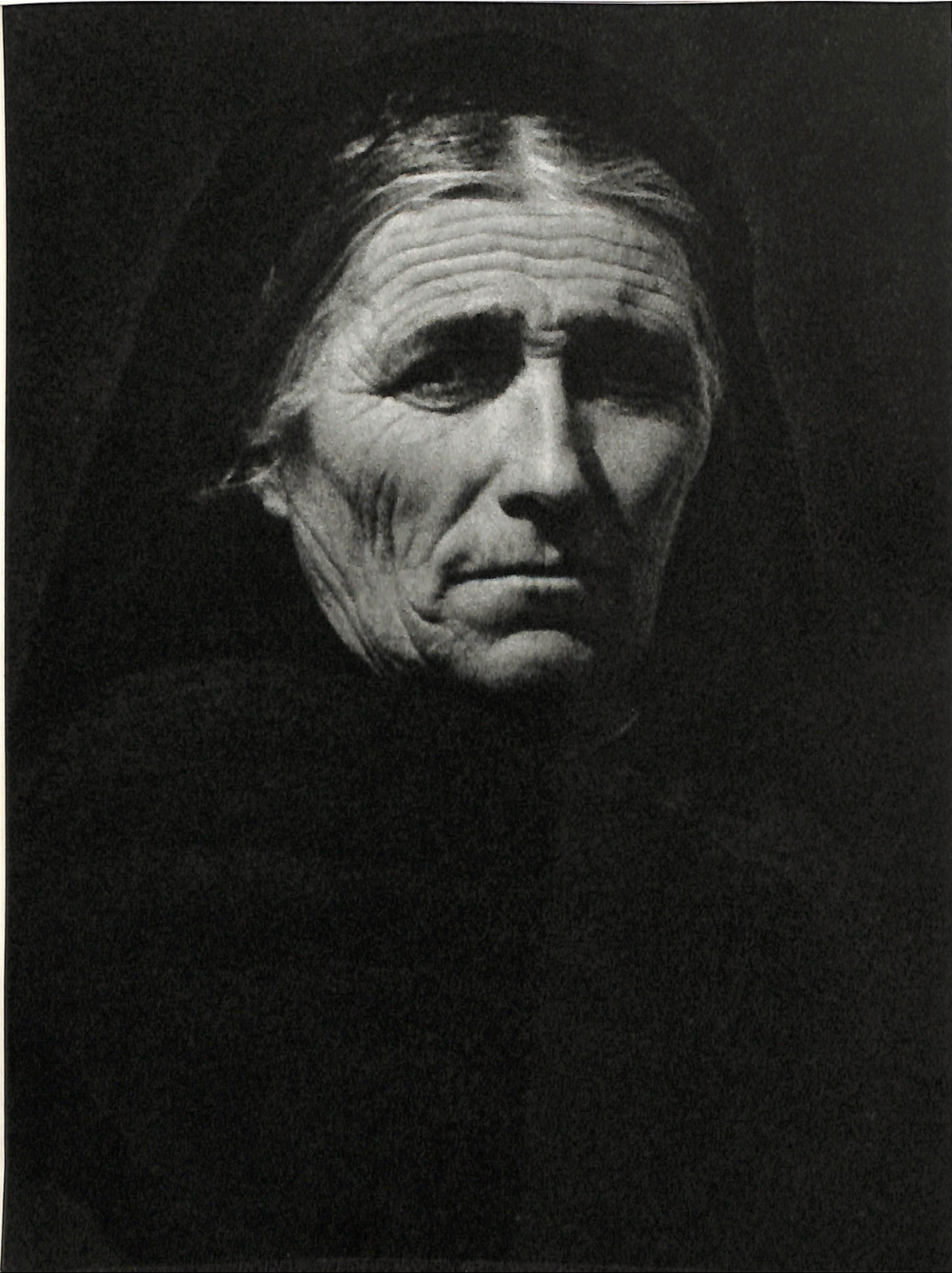
1.

IZ PRVE
MAPE
1937—1950

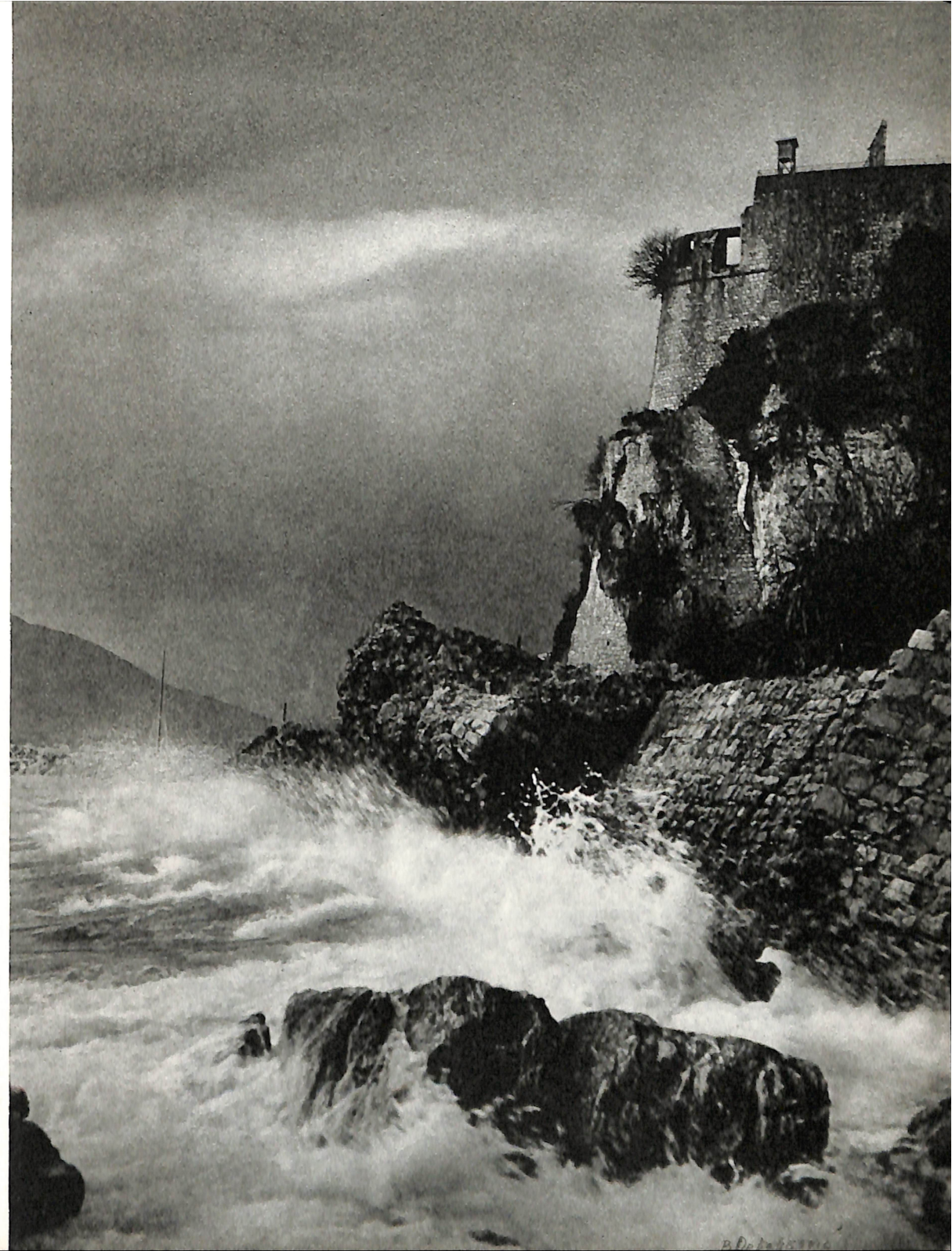

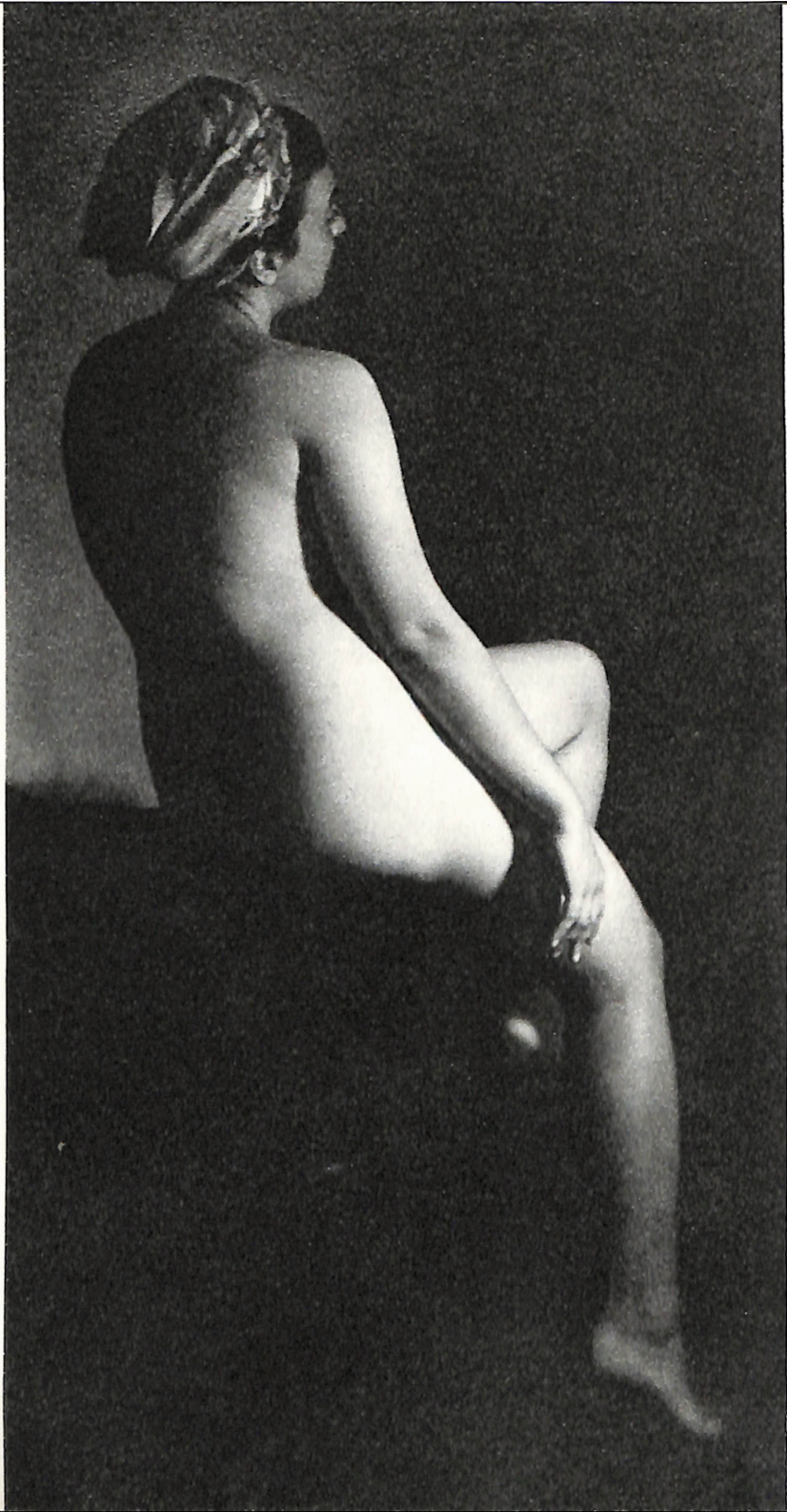

3.

4.

5.

6.

Debelković 1950

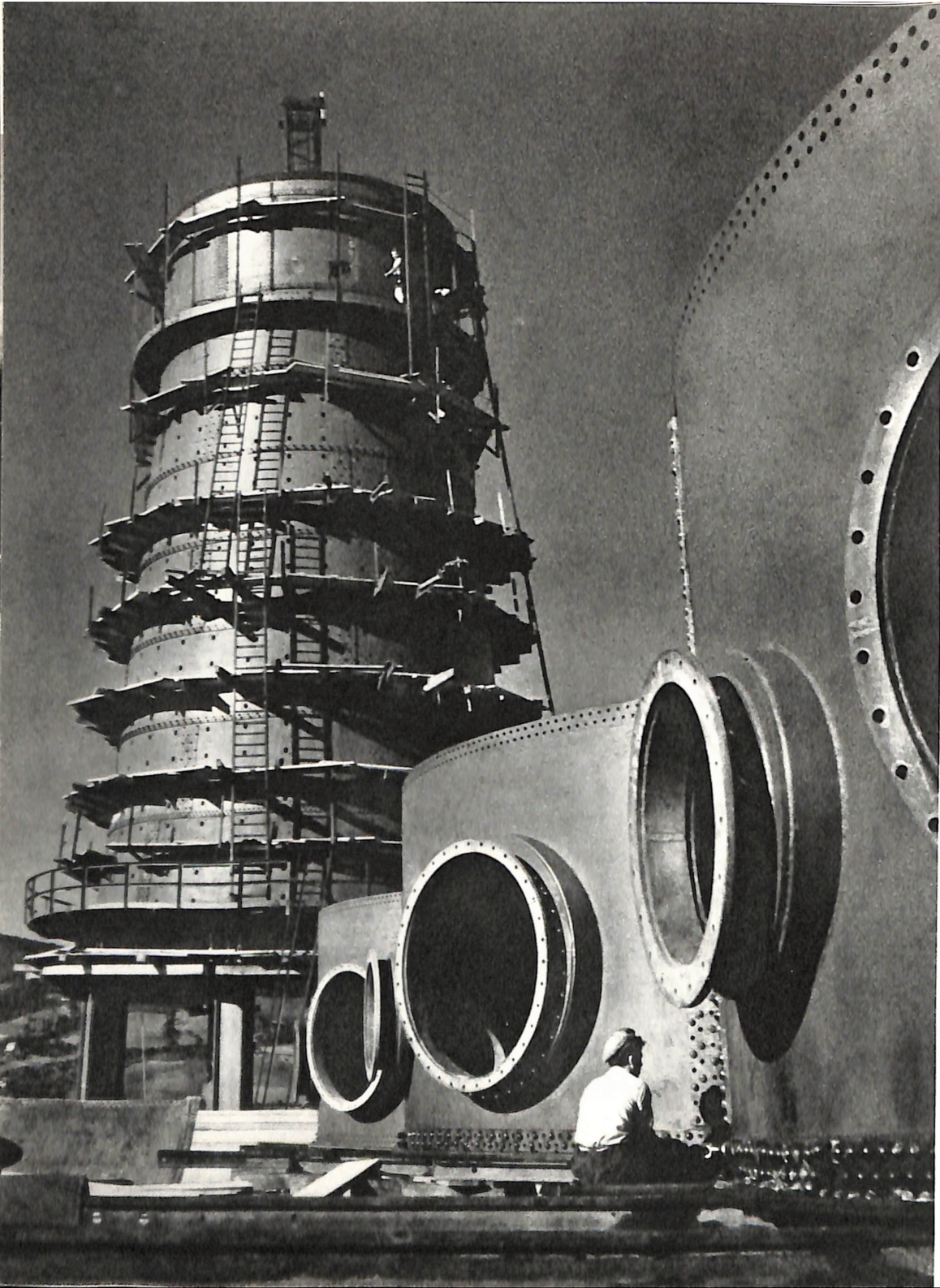

7.

8.

9.

10.

PREDELI
MOJE
ZEMLJE

12.

13.

20.

21.

24.

25.

LJUDI I
EGZISTENCIJE

30.

29.

28.

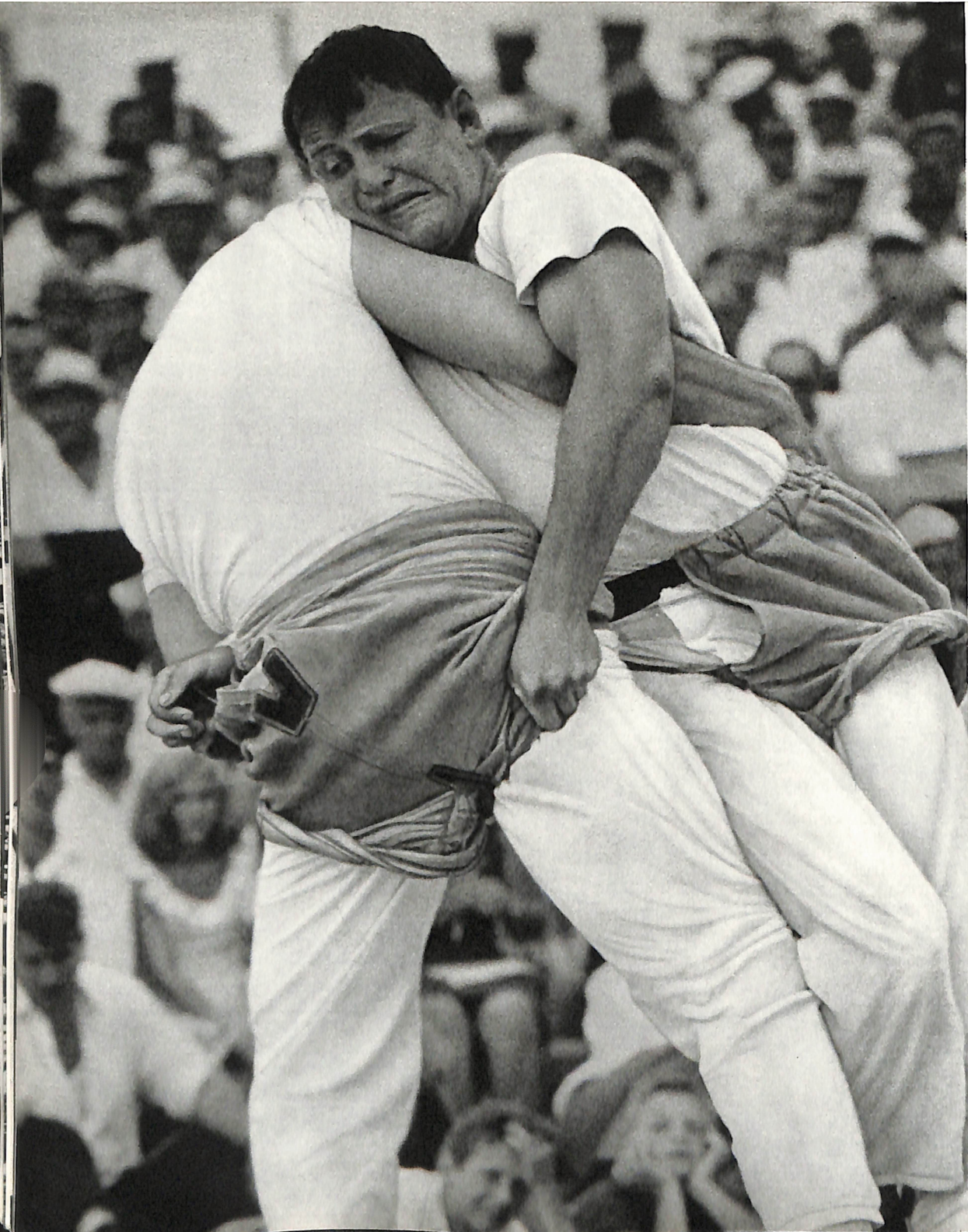

36.

37.

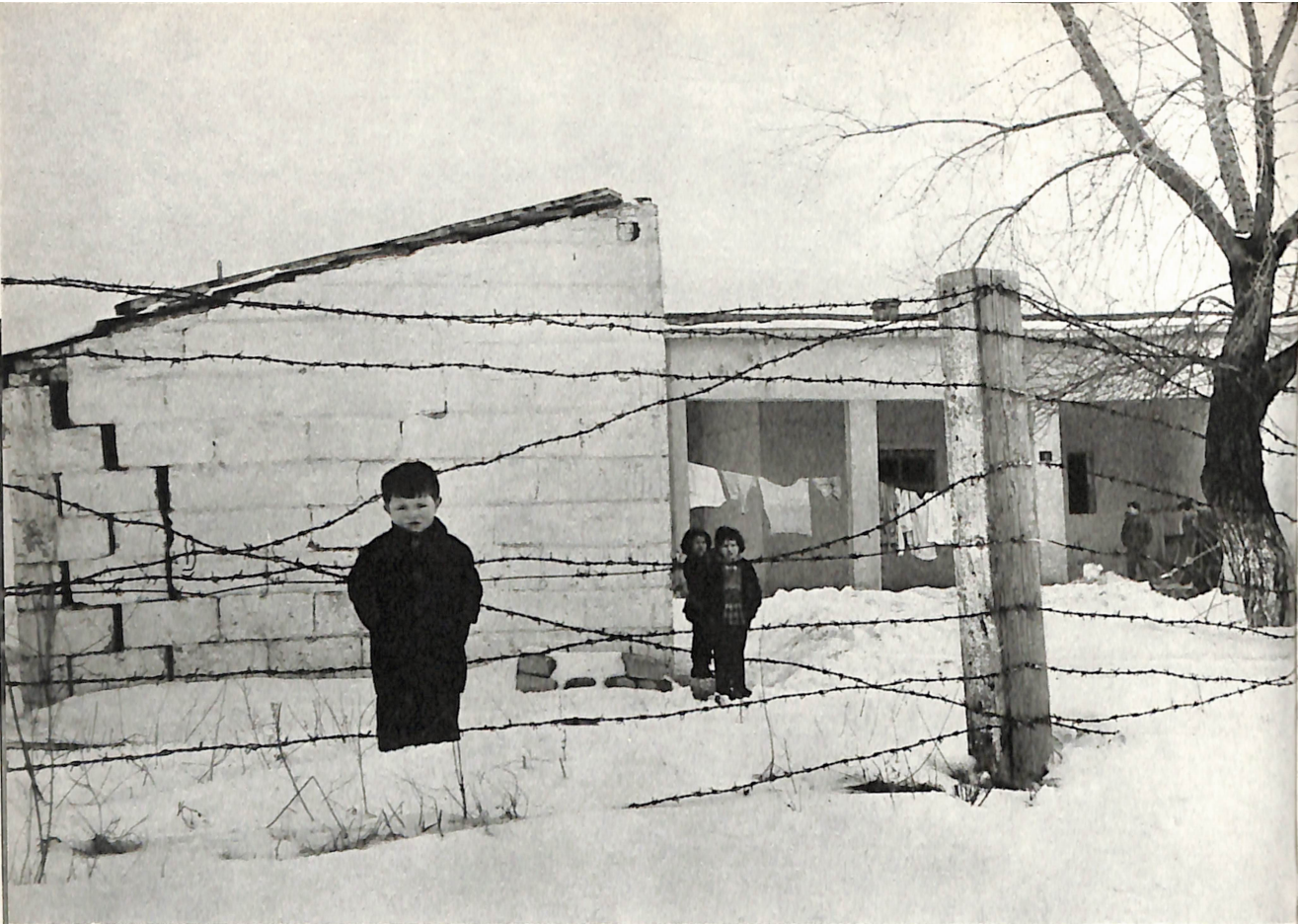

45.

46.

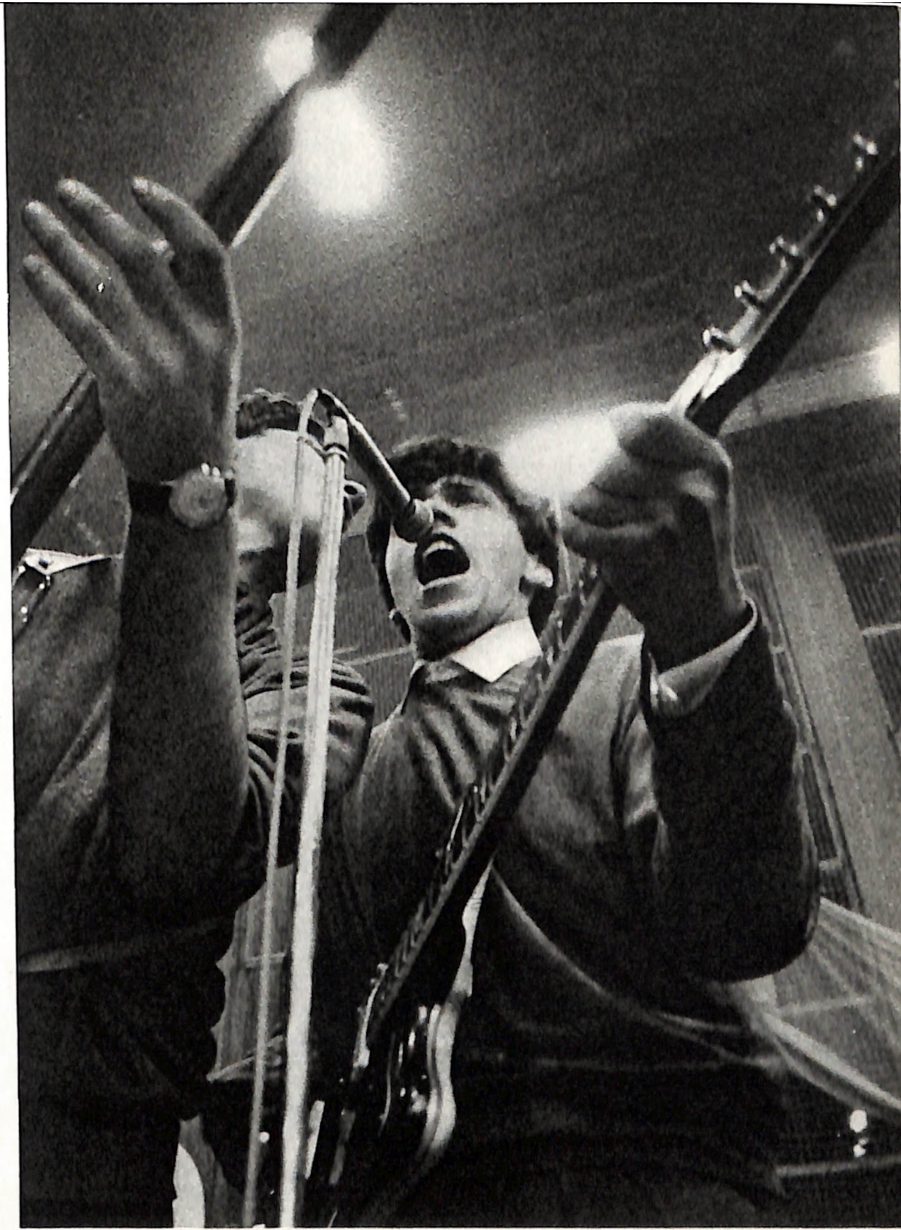
47.

48.

ZAPISI

KONCERT OD 1000 FOTOGRAFIJA — GITARIJADA

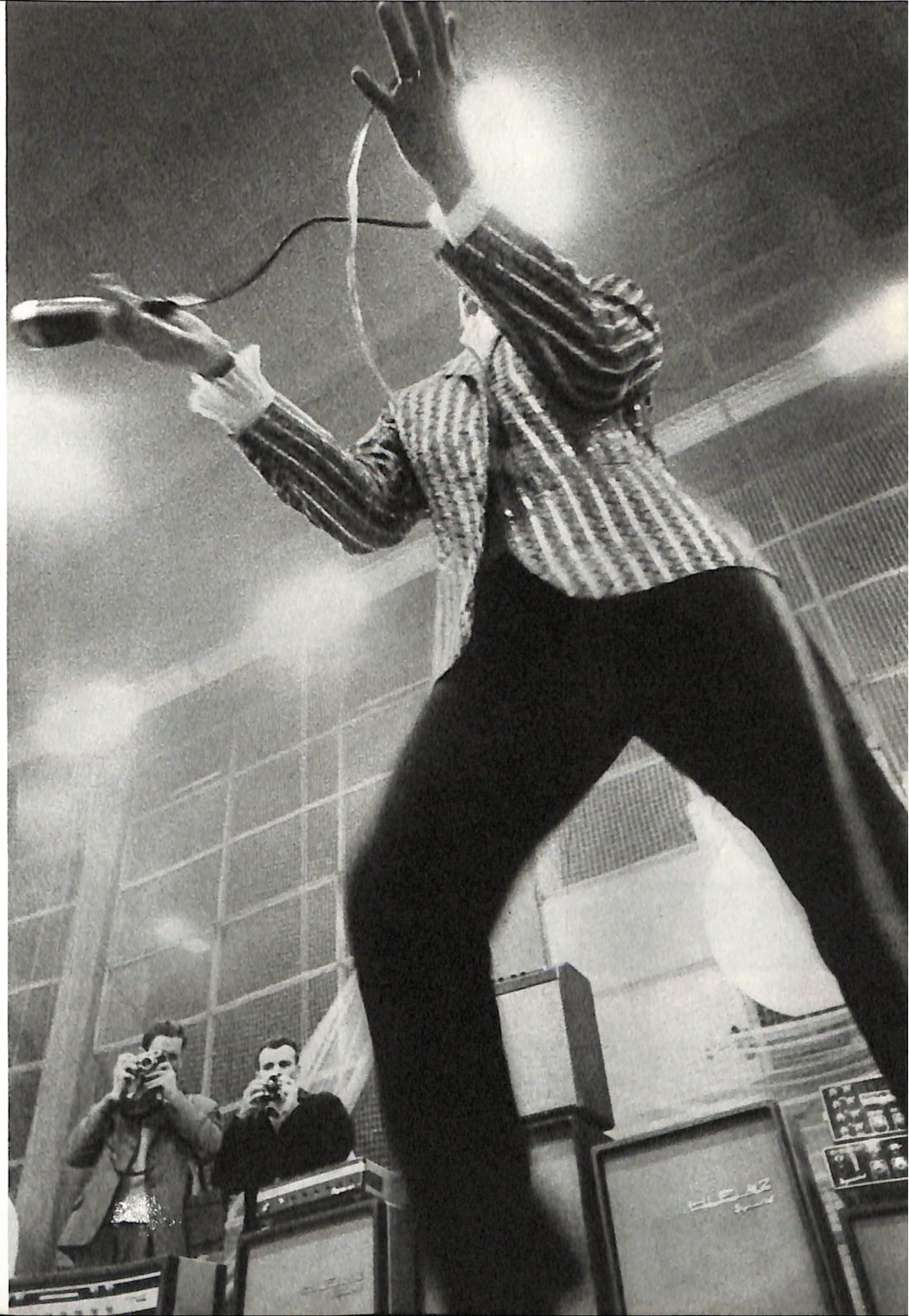

50.

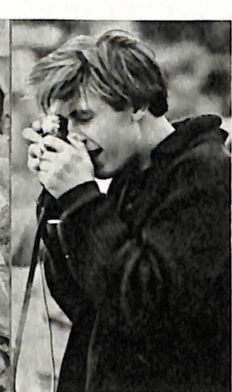
51.

52.

53.

FOTOGRAFI I MODELI

PRIJATELJSKO UBEDIVANJE

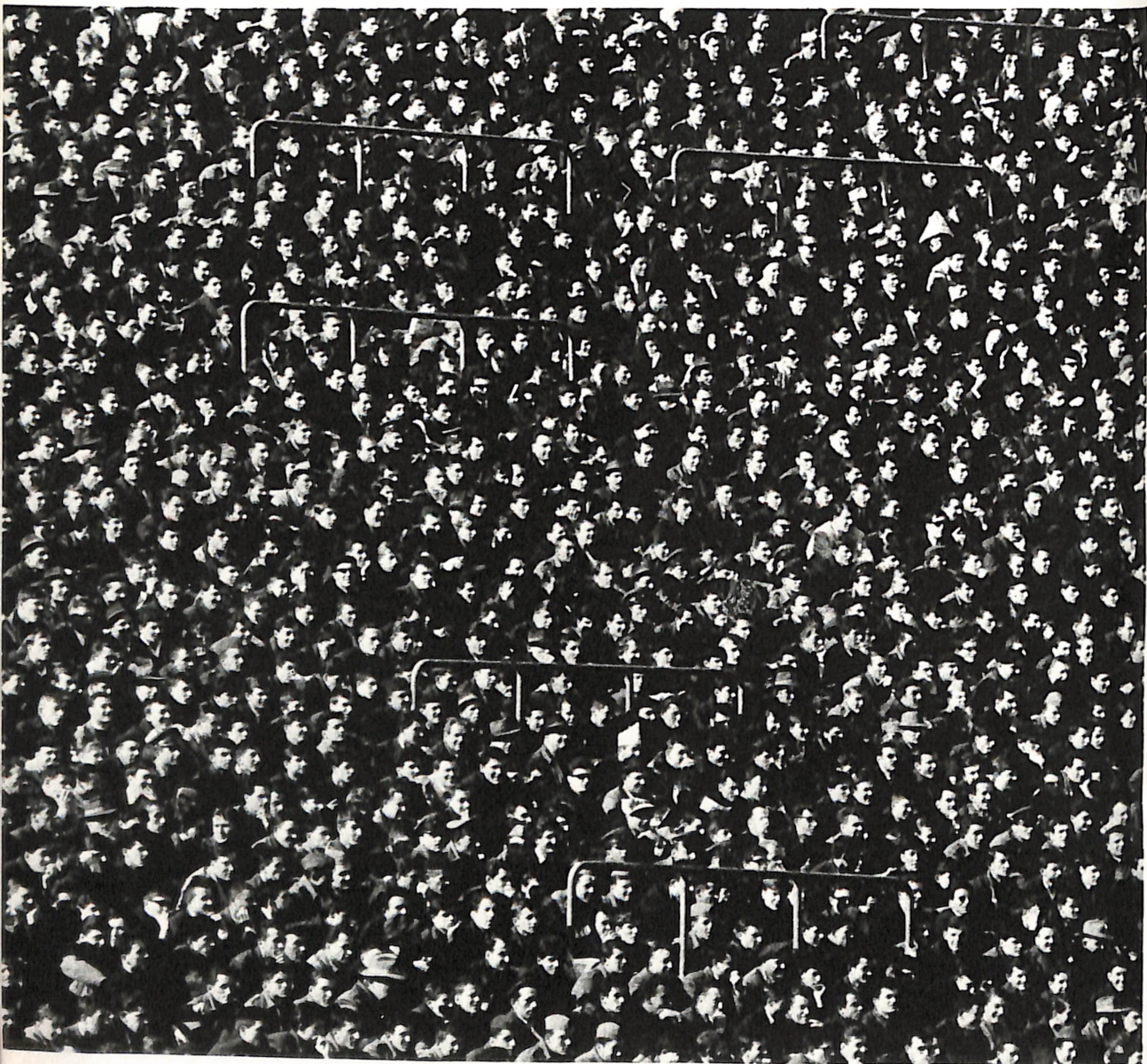

57.

58.

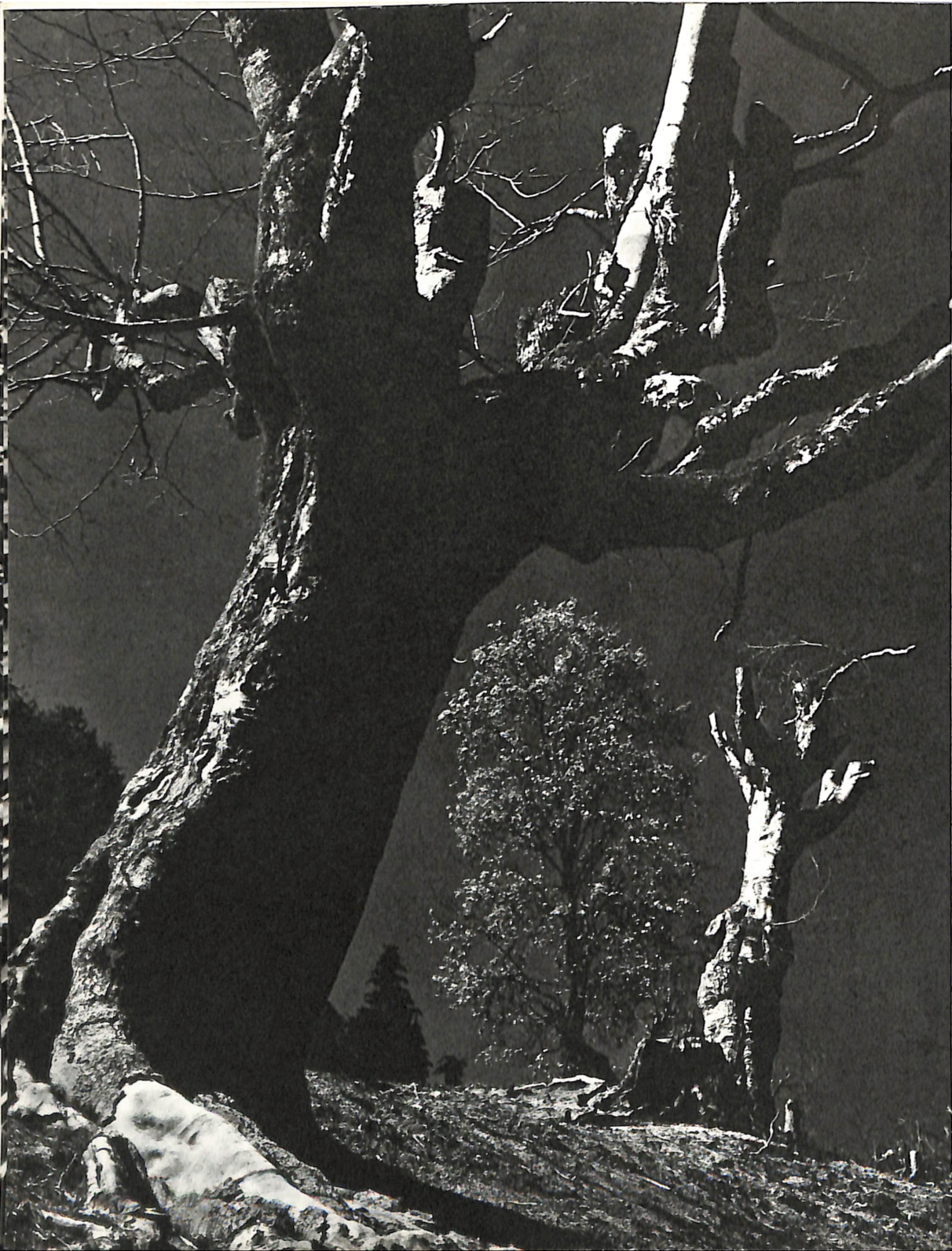

59.

60.

61.

62.

63.

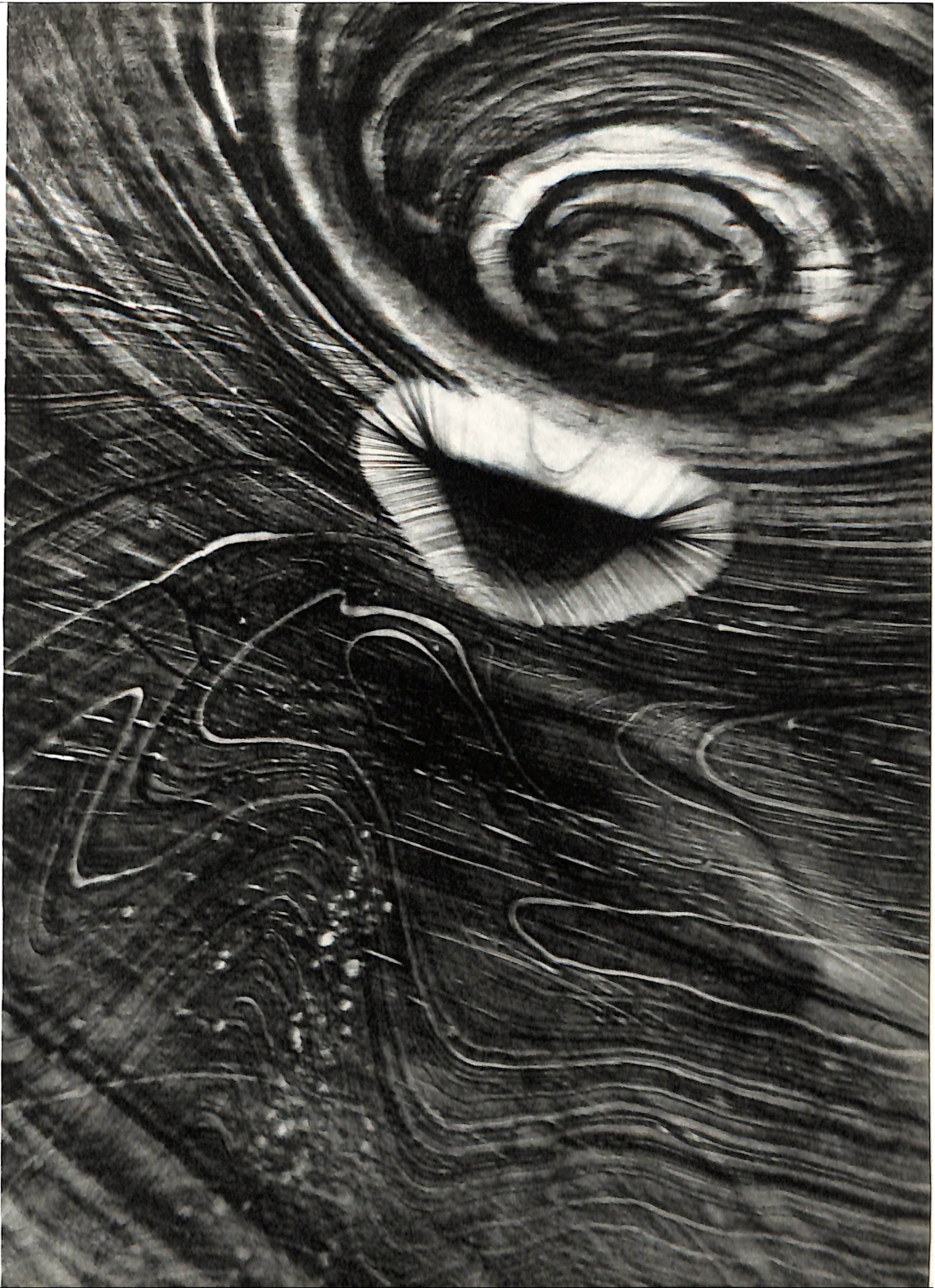

64.

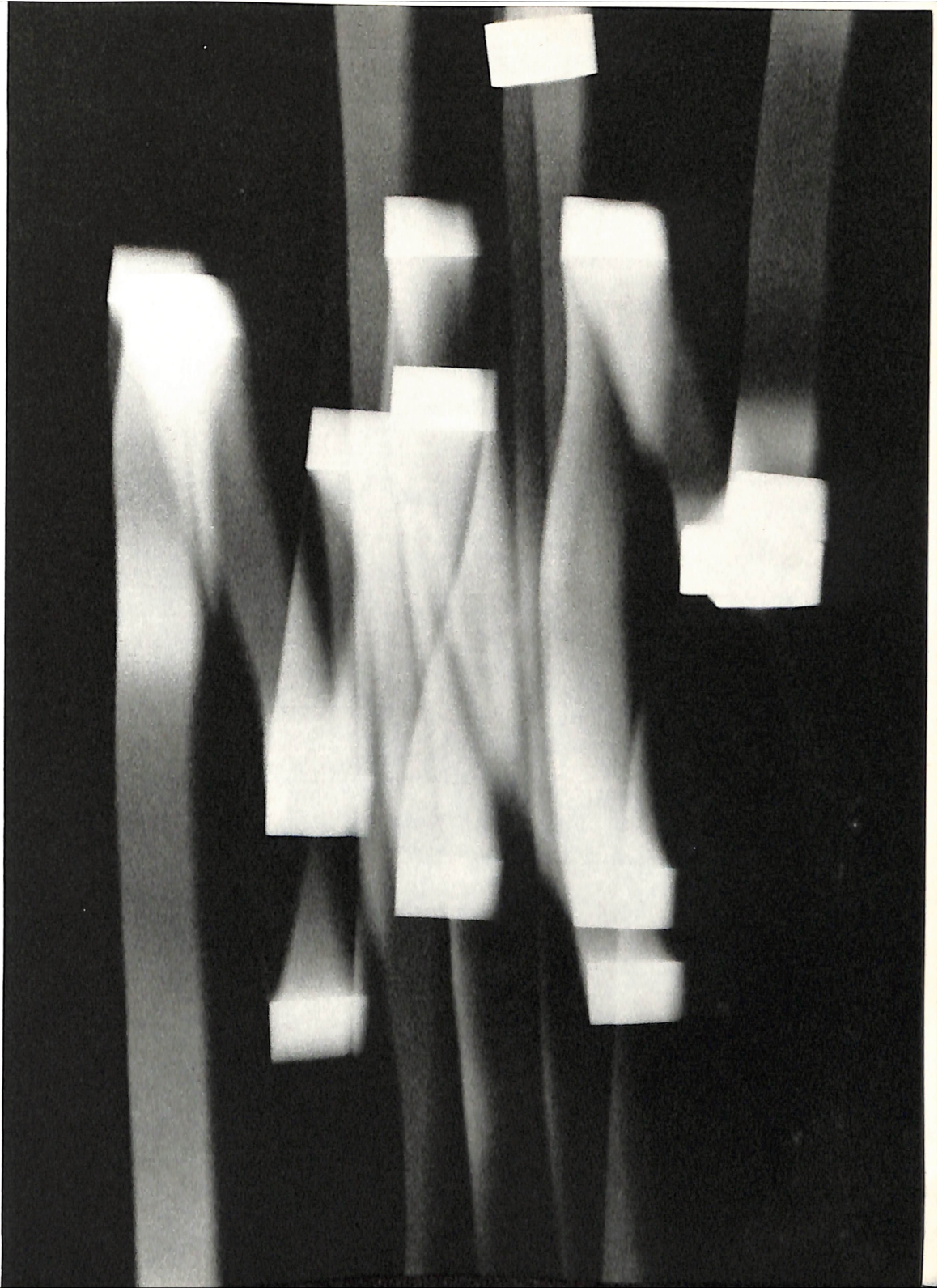

65.

66.

SPISAK FOTOGRAFIJA

IZ PRVE MAPE 1937—1950.

1. Pred oluju (1939.)
2. Mladić (1937.)
3. Crnogorka (1946.)
4. Hercegnovski grad (1950.)
5. Akt (1947.)
6. Želja (1950.)
7. Poslednja (1950.)
8. Suša (1950.)
9. Visoka peć (1950.)

PREDELI MOJE ZEMLJE

10. Čovek i sunce (1969.)
- 11.
12. Predeli iz Sandžaka (1957.)
13. Kanjon Drine (1958.)
14. Na livadi (1962.)
15. Erodivni predeo — Stari Vlah (1963.)
16. Vlasinsko jezero (1960.)
17. Kamenolom (1964.)
18. Šumadijski predeo (1955.)
19. Melanholični predeo (Kopaonik 1962.)
20. Predeo iz Metohije (1954.)
21. Skupljanje sena (Planina Golija 1962.)
22. Krš (Nikšić 1964.)
23. Selo (Sandžak 1960.)
24. Ada Ciganlija (1963.)

LJUDI I EGZISTENCIJE

25. Ljudi
26. Monteri (1957.)
27. Novi Arhimed (1957.)
28. Hala (1959.)
29. Jelisejska polja (1966.)
30. Tom Džons (Pariz 1966.)
31. Stado (Golija 1962.)
32. Jadni pešak (Rim 1960.)
33. Večernje novosti (1963.)
34. Svakog dana (1958.)
35. Usamljena I (1958.)
36. Matrijarhat (1961.)
37. Fotograf Jusuf Karš (1962.)

38. Rrvači (1967.)
39. Rvač posle borbe (1967.)
40. Kroz prozor (1960.)

NADE

41. Dečak ispod Ostrovice (1958.)
42. Igrači piljaka (Sandžak 1959.)
43. Devojčica sa Jastrepca (1956.)
44. Samouverena (1962.)
45. U mislima (1960.)
46. Fata (1964.)
47. Periferija (1956.)

ZAPISI

48. Fotografija za minut (1951.)
- 49—51. Koncert od 100 fotografija — Gitarijada — izvod iz istoimene izložbe od 100 fotografija — reportaža sa održavanja takmičenja bit muzike — gitarijadi održane u hali Beogradskog sajma — 1965. godine
52. Prijateljsko ubeđivanje — scena sa studentskih demonstracija u Cirihu 1968.
53. Fotograf i modeli — reportaža sa Trga Sv. Marka u Veneciji, gde se verovatno, najviše ljudi međusobno fotografišu
54. Govornik — gospodin Emil Mätzler, predsednik Omladinske komisije FIAP-a

FORMA, STRUKTURE I MATERIJIA

55. Forma, struktura i materija (1969.)
56. Forma u kamenu (1964.)
57. Publika (1965.)
58. Kapi vode na ploči za visoki sjaj (1960.)
59. Kaktus (1967.)
60. Kristali hidrohina (1967.)
61. Mrtvi divovi (Kokin Brod 1963.)
62. Ovca (1963.)
63. Na baltičkom moru (1961.)
64. Mahovina (1960.)
65. Panj (1967.)
66. Fotogram (1960.)
67. Guteogram (1965.)
- 68.
69. Drvo (solarizacija 1968.)

Fotografija na prednjoj strani korica: USAMLJENI II

„ na zadnjoj strani korica: DRVO (1956.)

Portret napred: snimio Bane Đorđević 1965.

„ pozadi: Autoportret 1955.

SAMOSTALNE IZLOŽBE**1959. godine**

»Kajakom niz Drinu 58« — izložba sa 70 radova. Izložbena sala Kabineta za VVV — Terazije, Beograd, 7 — 17. marta.

1961. godine

Izložba od 55 radova priređena od »Zwiazek Polskich Artystow Fotografikow — Centralne Biuro Wystaw Artystycznych«.

Izložbena sala: Kordegarda Ministerstwa Kultury i Sztuki. Krakowskie Przedmiescie; Warszawa 6 — 19. maja

1961. godine

Ista izložba organizovana od strane ZPAF i Gdanskie Towarzystwo przyjaciol sztuki.
Izložbena sala u »Dworze Artusa«, Gdansk 8 — 31. avgusta.

1962. godine

59 radova
Izložbena sala: Salon fotografije Foto saveza Jugoslavije Beograd, aprila

PREGLED DOMAĆIH I MEĐUNARODNIH IZLOŽBI NA KOJIMA JE UČESTVOVAO U VREMENU OD 1938 — 1969.

1938.

V Internationale Foto Kongres Ausstellung
VI međunarodna izložba umjetničke fotografije

Wien
Zagreb

1939.

VII međunarodna izložba umjetničke fotografije

Zagreb

1940.

VIII međunarodna izložba umjetničke fotografije
Nacionalna izložba umjetničke fotografije: Osijek, Sušak, Daruvar
Izložba četiri države: Švajcarske, Mađarske, Italije i Jugoslavije — Debrecin, Šopronj, Budimpešta, Miškolc, Ciriš

Zagreb
Daruvar

1948.

Prva izložba fotografije »Društva fotoamatera Beograd«

Beograd

1949.

IV Mezynarodni vystava Fotografije
XXII Annual International Exhibition of Photography
87 Annual Open International Exhibition
I Izložba Saveza foto i kino amatera Jugoslavije
II Internacionale Kunstfoto Ausstellung

Praha
Lincoln (Engl.)
Edinburgh
Zagreb
Insbruck-Klagenfurt

1950.

I Photo-Biennale de FIAP
38^e Salon International d'art photographique
10^e Fokus Salon
17^e International Fotosalon IRIS
Putujuća izložba Sekretarijata za informacije
»Yugoslavia through the eyes of the Camera artists«
I internationale Ausstellung photographischer Kunst

Bern
Paris
Amsterdam
Antwerpen

Saarbrücken

1962. godine

Izložba od 59 radova
Studentski centar
Zagreb, aprila

1965. godine

69 radova
Izložbena sala: Hol Narodnog pozorišta
Priština, maja

1965. godine

»Fotografija u stanu« — Izložba dekorativne fotografije 25 radova većeg formata
Galerija Grafičkog kolektiva; Beograd, 21 — 31. maja

1966. godine

»Koncert od 100 fotografija« — Izložba fotografija sa koncerta bit muzike — »Gitarijade« (50 radova T. Peterneka)
Izložbena sala: Hol Doma omladine
Beograd, 5 — 15. februara

Salon International d'art photographique
Den tredie Internationale Udstilling of billedmaesig fotografi Danmark
41st International Exhibition of the London Salon of Photography
III Zvezna razstava umetniške fotografije

Bruxelles
København
London
Ljubljana

1951.

11^e Internationale FOKUS Fotosalon
The twentyfirst Midland Salon of photography
2a Mostra di Fotografie di Montagna
International Salon of Photography
Seventh Open International Exhibition of Pictorial Photography
Western Salon of Photography
39^e Salon international d'art photographique
Salon International d'art photographique
18^e International Foto Salon IRIS

Amsterdam
Wolverhampton
Busto Arsizio
Edinburgh
Blackpool
Truro
Paris
Bruxelles
Antwerpen

42nd International Exhibition of the London Salon of photography
Mostra Internazionale del Ritratto
II Izložba umetničke fotografije
Chicago International Exhibition of photography
PHOTOKINA Internationale photo und Kinoausstellung
Seattle International Exhibition of photography
V Exhibition International de fotografias
IV Internationale Ausstellung — Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt

London
Bologna
Beograd
Chicago
Köln
Seattle
Havana

1952.

10^e Salon International Albert Ier
19^e Salon International d'art photographique »IRIS«
V Salon internationale d'art photographique
I međunarodna izložba fotografske umetnosti
II Internationale Photo-Bienale der FIAP
Izložba planinarske fotografije Jugoslavije
IV Međunarodna razstava umetniške fotografije
2 me Sabu Biennal

Charleroi
Antwerpen
Luxemburg
Beograd
Salzburg
Beograd
Ljubljana

1953.

2me Salon Biennal
Internationale Fotoausstellung
Internationale Salon of Photography
First Internationale Salon of Pictorial photography
10. Međunarodna izložba umetničke fotografije
2. Međunarodna izložba fotografske umetnosti
VI Internationale Jubilaums Ausstellung
IV Savezna izložba jugoslovenske fotografije

Huy
München
Bangalore (Mysore, Ind.)
Calcutta (Bengal)
Zagreb
Beograd
Wien
Sarajevo

1954.

Prva međunarodna izložba na fotografska umetnost
IV Klupska izložba fotografije
II Izložba fotografije Kosmeta
23rd Internationale Exhibition of Photography
14^e International FOKUS Fotosalon
21^e International Fotosalon IRIS
45th International Exhibition of London Salon of Photography
VI Salon Internationale de photographie

Skopje
Beograd
Priština
Boston (USA)
Amsterdam
Antwerpen
London
Seraing (Belge)

1955.

11 Međunarodna izložba umjetničke fotografije
Salon fotografske umetnosti »20. Oktobar«
Internationale Fotoausstellung »IFA«
V Izložba jugoslovenske fotografije
II Internationale Ausstellung fotografischer Kunst
I Izložba »ULUPUS«-a

Zagreb
Beograd
München
Novi Sad
Frankfurt
Beograd

1956.

Mysore photographic Society International Salon
I Međunarodna izložba umjetničke fotografije
VII Internationale Photoausstellung
Eleventh open internationale Exhibition of pictorial photography
60th Annual open Exhibition
64th International Salon of photography
III Međunarodna izložba fotografske umetnosti
Internationale Fotosalon
Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba jugoslovenske fotografije

1957.

II Salon International d'art photographique
International Exhibition of modern photography
I Nemzetközi Művészeti Fotokiallítás
41st Scottish Salon of International photography
IXe Salon international d'art photographique
»Die Welt fotografiert« III Internationale Ausstellung
Primul Salon International de arta fotografica al R. P. R.
12. Međunarodna izložba umjetničke fotografije
IV Međuklupska univerzitetska fotoizložba
VII Republička izložba fotografije Srbije
Salon fotografije »20. Oktobar«
International Exhibition Boston Camera club

1958.

VIII Izložba jugoslovenske fotografije
II Međunarodna izložba fotografije
Salon international d'art photographique
II Međunarodna izložba umjetničke fotografije »Čovjek i more«
II Internationale Vergleichschau
1. Internationale Fotosalon »ARTOSA«
5me Congres International de Photog. d'art
IV Exposicao International de Arte fotografica
III Internationale Ausstellung bildmässige Fotografie
25e IRIS International Fotosalon
49th International Exhibition of the London Salon of photography
2e Internationale Photoausstellung
VIII Republička izložba fotografije Srbije
I Salon internatuonal de Fotografija
»Umetnost u službi čoveka« — I festival primenjene umetnosti

1959.

3rd Helsinki Exhibition of photographic art
Salon fotografije »20. oktobar«
9. Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba fotografije članova ULUPUJ-a

1960.

III izložba fotografije
I Međuklupska izložba fotografije
XXIV Salon international de arte fotografico
First Sarawak international Salon of photography
Berliner Fotoschau
PHOTOEUROP 60 2me Exposition Europeenne de photographique
Nemzetkoezi Fotomueveszeti Szalon
Międzynarodowa wystawa fotografii artystycznej
Izložba fotografije »6. april«
Border International Salon of photography

Bengalore
Sarajevo
Wien
Blackpool
Birmingham
Toronto (Canada)
Beograd
Kortrijk (Belge)
Pariz
Varšava

Marseille
Karlstad (Sweden)
Budapest
Air (Scotland)
Bordeaux
Frankfurt
Bucuresti
Zagreb
Zagreb
Kragujevac
Beograd
Boston (USA)

Osijek
Sarajevo
Budapest
Zadar
Köln
Tienen (Belge)
Anvers
Rio de Janeiro
Linz
Antwerpen
London
Leverkusen
Priština
San Andrian de Besos
Zrenjanin

Helsinki
Beograd
Beograd
Tokio
Beograd

Sarajevo
Zenica
Buenos Aires
Kutching (Sarawak, Borneo)
Berlin (DDR)
Lausanne
Szeged-Budapest
Katowice
Sarajevo
East London (South Africa)

15th Hongkong International Salon of Pictorial photography
VI Salon fotografije »20. oktobar«
Izložba jugoslovenske fotografije

1961.

Bild mape
200 Salao internacional de arte fotografica
The second Essex Salon of photography
XI Izložba jugoslovenske fotografije
16th Hongkong International Salon of Pictorial photography
VIII Dalmatinska izložba fotografije
VII Salon fotografske umetnosti »20. Oktobar«
Fifth International Exhibition of photography
Sixt Melbourne International Exhibition of photography
36 International fotosalon
VIII Salao internacional de arte fotografica
Izložba nacrti za svilu (Zagrebački proljetni Velesajam) 8 fotodesena
Međunarodni sajam odevanja »Moda u svetu« tekstilni deseni

1962.

Pictorial and Portrait print Salon
VIII Salon fotografske umetnosti »20. Oktobar«
Izložba fotografije »Ljudi i planine«
International Salon of photography
13th Singapore International Salon of photography
The Linkoln Salon
XVIII Salon internationale de arte fotografica
V Concorso internazionale di fotografica »Il Campanone d'oro«
VIII Mednarodna razstava umetniške fotografije
XII Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba primenjene umetnosti »10 godina ULUPUS-a«
Izložba primenjene umetnosti »10 godina ULUPUS-a«

1963.

Tenth International Exhibition of photography
XXVII Exposicion internacional de arte fotografica
»Nök a XX Szazadban«
I Međuklupska izložba fotografije
4th International Salon of photography
13 Sojuzna izložba na fotografija
An International Exhibition of photography
The Royal photographic Society of Great Britain
Va Exposicao Mundial de arte fotografica
XXVII Salon international de arte fotografica
Izložba jugoslovenske fotografije
Izložba jugoslovenske fotografije

1964.

X Salon fotografske umetnosti »20. Oktobar«
Salon Europeen d'art photographique
32nd Boston International Photographic Exhibition
Photoeurop 64

VI Međunarodna izložba studentske fotografije
8^e Biennale de la FIAP
1st Jyväskylä Exhibition of photographic art
Vtora megunarodna izložba na fotografska umetnost
5. Biennale internazionale di arte fotografica
EUROPA FOTO 1964.

Hongkong
Beograd
Indija

Bazel
Sao Paulo
Essex
Beograd
Hongkong
Split
Beograd
Los Angeles
Melbourne
Gent (Belge)
Mocambique (Africa)
Zagreb
Beograd

Albuquerque (New Mex)
Beograd
Beograd
San Jose (Calif. USA)
Singapore
Linkoln (Engl.)
Buenos Aires
Bergamo
Ljubljana
Sarajevo
Berlin
Beograd
Novi Sad

Ceylon
Santiago de Chile
Budapest
Sombor
Calcutta
Skopje

London
Belo Horizonte (Brazil)
Buenos Aires
Budimpešta
Moskva

Beograd
Bernoy
Boston
Bruxelles
Val de Bievre
Lausanne
Zagreb — Beograd
Basel
Jyväskylä (Finland)
Skopje
Modena
Esslingen-Hamburg-Köln-
Ludwigshaven

24 International photographic Salon of Japan
Izložba primenjenih umetnosti: III kongres ULUPUJ-a

1965.

Salao internacional de arte fotografica
Meždunarodna hudožestvena fotoizložba
4. Međunarodni Bijenale »Čovjek i more«
XI Salon fotografske umetnosti »20. Oktobar«
30 Salo internacional de arte fotografica
18th International Illinois State fair Exhibition of Photography
Izložba jugoslovenske fotografije

1966.

Salon primenjenih umetnosti
Izložba jugoslovenske fotografije članova ULUPUJ-a

1967.

19 Exposicao mundial de arte Fotografica
IV Baratšag Hida Fotokialitas
IV međuklupska izložba fotografije
Oktobarski salon likovnih i primenjenih umetnosti

1968.

2 Mostra international di fotografia »Michelangelo d'Oro«
II Jugoslovenska izložba fotografije »Čelik i nafta«
Oktobarski salon likovnih i primenjenih umetnosti
4 Internationaler Foto-Club Salon AUSTRIA

1969.

Savremena jugoslovenska fotografija članova ULUPUJ-a
Majska izložba MI 1969

NAGRADE DOBIJENE NA IZLOŽBAMA

1940.

Bronzana plaketa — Nacionalna izložba umjetničke fotografije
Srebrna plaketa — Negy nemzet kiallitas

1948.

I nagrada — I izložba fotografije Društva foto i kinoamatera Beograd
Diploma — IV Mezynarodni vystava fotografie

1949.

II nagrada na konkursu fotografije Saveza foto i kino amatera Jugoslavije

1950.

Diploma — III Savezna izložba umjetniške fotografije
Diplome d'Honneur-Salon Intern. d'Art photograph.

1951.

Pohvala — 9 Međunarodna izložba umjetničke fotografije
Diplome d'Honneur avec mention speciale- Salon International d'Art Photographique
Diploma — Photokina
Srebrna plaketa — Internationale Photoausstellung
II nagrada — 2a Mostra di Fotografia di Montagna

1952.

Srebrna plaketa — I izložba planinarske fotografije Jugoslavije
Diploma — Photokina — Internationale Photo und Kinoausstellung

Tokio
Ljubljana

Rio de Janeiro
Plovdiv
Zadar
Beograd
Nova Friburgo (Brasil)

Sofija

Beograd
Prag

Rio de Janeiro
Kapošvar
Zemun
Beograd

Marina di Pietra santa
Sisak
Beograd
Wien

Čačak
Beograd

Osijek
Debrecen

Beograd
Praha

Beograd

Ljubljana
Bruxelles

Zagreb
Bruxelles
Köln
Salzburg
Busto Arsizio

Beograd
Köln

1953.

Urkunde — IFA — Internationale Fotoausstellung
III nagrada — I Savezna izložba turističke fotografije

München
Beograd

1954.

II nagrada i diploma — Izložba fotografije fotokluba »Beograd«

Beograd

1955.

Brončana plaketa — 11. Međunarodna izložba umjetničke fotografije

Zagreb

1956.

Diploma — Photokina
Zlatna plaketa — VI Jubilarna izložba jugoslovenske fotografije
Srebrna plaketa »10 godina Narodne tehnike«
Bronzana plaketa »Boris Kidrič« za zasluge na širenju tehničke kulture

Köln
Beograd
Beograd
Beograd

1957.

Bronzana medalja — Internationale Fotoausstellung
Srebrna plaketa — Izložba fotografije »20. Oktobar«
Diploma — VII izložba jugoslovenske fotografije
Srebrna plaketa — XII Međunarodna izložba umjetničke fotografije

Frankfurt/M
Beograd
Titograd
Zagreb

1958.

Srebrna plaketa

1959.

Plaketa — 19e Fokus Salon
Zlatna plaketa predsednika Skupštine grada Beograda na izložbi »20. Oktobar«

Amsterdam
Beograd

1960.

Dve novčane nagrade (50 \$) — Monthly Qualifying
Competition of Popular Photography magazine
Diploma — VIII klupska izložba fotografija
Diploma — II Međuklupska izložba fotografije
Srebrni trofej — 15th Internationale Salon of Pictorial Photography

Boston
Kragujevac
Bosanski Brod
Hongkong

1961.

Zlatna plaketa predsednika Skupštine grada Beograda i tri novčane nagrade
na izložbi fotografije »20. Oktobar«
Plaketa — 20 Salao internacional de arte fotografico
Diploma i novčana nagrada — Međunarodni sajam odevanja »Moda u svetu«
Diploma za izložene tekstilne foto desene na Međunarodnom sajmu odevanja
»Moda u svetu«
Diploma — 36e International Salon

Beograd
Sao Paolo
Beograd
Beograd
Gent

1962.

I nagrada — Međuklupska izložba fotografije
Prize »Tensi« — VI International Exhibition »Il Campanone d'Oro«
Četiri novčane nagrade (800 DM) Fotowettbewerb »Für sozialistische Fotokunst«
Zlatna plaketa — IV Savezna izložba planinarske fotografije
Zlatna plaketa »Divokoza« Planinarskog saveza Jugoslavije
Godišnja nagrada — srebrna plaketa ULUPUS-a za uspeh u radu

Valjevo
Bergamo
Berlin
Beograd
Beograd
Beograd

1963.

Zlatna plaketa i pehar — Međunarodna izložba fotografije »Noek a XX Szazadban«
II nagrada — I međuklupska izložba fotografije
Novčana nagrada Kulturnoprosvetne zajednice (100.000);
II nagrada (novčana) Turističkog saveza Beograda
II nagrada (novčana) Turističkog saveza Beograda
na IX Salonu fotografije »20. Oktobar«

Budapest
Sombor
Beograd
"
"

Srebrna plaketa — XIII Izložba jugoslovenske fotografije I i II nagrada — Razstava planinske fotografije
Srebrna plaketa »Boris Kidrič« za zasluge na širenju tehničke kulture

1964.

I (novčana) nagrada Turističkog saveza Beograda (100.000) na X Salonu fotografije »20. Oktobar«
Plaketa — 5. Bienale internazionale di arte fotografica
Plaketa Jubilen de Prata
Spomen plaketa i diploma grada Beograda 1944—1964.

1965.

Bronzana plaketa i Diploma — IV međunarodni bijenale fotografije »Čovjek i more«
Novčana nagrada Turističkog saveza Beograda na XI Salonu fotografije »20. Oktobar«
Godišnja nagrada — srebrna plaketa ULUPUS-a za uspeh u radu

1966.

Diploma Veća Narodne tehnike Jugoslavije »20 godina Narodne tehnike«

1967.

Bronzana plaketa »Baratsag Hidja« izložba fotografija

NASLOVI NEKIH ČLANAKA IZ DNEVNIH LISTOVA I ČASOPISI KOJI SE ODNOSU NA UMETNIKA

(Prikazi izložbi i drugo)

1940.

»Hrvatski dnevnik«, Zagreb, 19 listopada

Članak: »Slavska fotografija dominira na VIII međunarodnoj umjetničkoj izložbi«

»Morgenblatt«, Zagreb, 23. oktobar

Članak: »VIII Internationale Kunstphotographische Ausstellung in Zagreb«

»Jutarnji list«, Zagreb, 26. X

Članak: »Međunarodna izložba umjetničke fotografije u Zagrebu«

»Vreme«, Beograd, juni

Članak: »Nacionalna izložba umjetničke fotografije u Osijeku (1 fotografija)«

1950.

»Glas«, Beograd, 5. februar

Članak: M. Kulundžić: »Nekoliko napomena uz izložbu umjetničke fotografije«

»Ilustrirani vjesnik«, Zagreb, Januara

Članak: »Socijalistička izgradnja u našoj umjetničkoj fotografiji (Miroje Vučelić)«

»Književne novine«, Beograd, 7. februar

Članak: Oto Bihalji-Merin: »Pohvala fotografiji, povodom II savezne izložbe«

1952.

»Film«, Beograd, br. 20

Članak: Žorž Skrigin: »Umjetnička fotografija i film; posle IX međunarodne izložbe fotografije u Zagrebu.«

»Književne novine«, Beograd, br. 59, od 24. juna

Skopje
Ljubljana
Beograd

Beograd
Modena
Sao Paolo
Beograd

Zadar

Beograd
Beograd

Beograd

Kaposvar

Članak: Radoš Novaković: »Međunarodna izložba umjetničke fotografije«

»Svedočanstva«, Beograd, br. 6 od 31. maja

Članak: Oto Bihalji-Merin: »Duh i oko fotokamere — povodom I međunarodne izložbe fotografije u Beogradu«

1954.

»Politika«, Beograd, 13. januara

Članak: Živko Milić: Snimljeni svet

1957.

»Svet tehnike«, Beograd, broj 4

Članak: Dragiša Stefanović: »Ilustrovana strana majstora kamere: Branibor Debeljkovića«

1960.

»La Prensa«, Buenos Aires, 6. novembra

Članak: »XXIV Salon international de fotografias« (1 reprodukcija)

1961.

»Dziennik baltycki«, Gdansk, 12. maja

Članak: »Jugoslawia w fotografice Branibora Debeljkovića«

»Wieczor«, Gdansk, 15. maja

Članak: Fotografika Branibora Debeljkovića«

1962.

Časopis »Foto Prisma«, Düsseldorf, br. 2

Članak: Emil Mätzler: »Branibor Debeljković — ein Meister der jugoslawischen Fotografie« (4 reprodukcije)

»Beogradska nedelja«, Beograd, aprila

Članak: »U salonu fotografije« — izložba radova Branibora Debeljkovića »Spektar osećanja«

1963.

»Politika«, Beograd, 10. novembra

Članak: Miodrag Maksimović: »Najčudnija škola na svetu« — povodom izložbe »Robija-škola revolucionara«

1965.

»Borba«, Zagreb, maja

Članak: »Fotografija kao ukras u enterijeru«

»Oslobodjenje«, Sarajevo, 25. maja

Članak: »Fotografija u stanu«

»Rad«, Beograd, 4. juna

Članak: »Privlačan predlog: izložba dekorativne fotografije Branibora Debeljkovića«

1966.

»Sport i svet«, Beograd, br. 485 od 6. februara

Članak: »Gitarijada — povodom izložbe »Koncert od 100 fotografija«

1969.

»Politika«, Beograd, 9. juni

Članak: Pavle Vasić: »MI-69 — Primenjena umetnost«

»Beogradska nedelja« — april 1962:

U Salonu fotografije — izložba radova Branibora Debeljkovića

SPEKTAR OSEĆANJA

Značajnu ulogu za popularisanje fotografije u Beogradu imao je ovaj bivši farmaceut od trenutka kada je 1949. definitivno ostavio poziv da bi se, nošen jednim plemenitim i entuzijastičnim idealom, okrenuo novom pozivu. Već posle prvih rezultata, i sada, na ovoj izložbi, koja na izvestan način rekapitulira jednu plodnu aktivnost, jasno se vidi da autorova opredeljenost novom pozivu nije bila avantura, već prava životna oaza da se jedno osećanje sebe, jedno osećanje sveta, izrazi i fiksira simbolikom svetlo-tamnog.

Tipično za Debeljkovića je nekanoniziran pogled na svet, jedan raskošan spektar osećanja koji je uslovio bogati tematski registar.

Osa njegovog objektivna, u fotografijama koje imaju karakter hronike, postavljena je uvek tako celishodno, da bi se izvuкао maksimum svih komponenata koje događaj, scena, pruža: dinamiku, štimung, suštinu, likovne vrednosti (»Svakog dana«, »Rasprodaja«), uvek pri tome pomno pazeći na formu (»Monteri«).

U pejzažima postiže stupanj ekspresije koji omogućuje pretpostavku jedne nove realnosti, one koju kreira. Pejzaž je kod njega bogato građirana tema, koju čine predeli grafički sažeti u dve-tri tonske vrednosti kontrasta, ili pak oni, krcati sadržajem, što ga nosi jedna barokna dramatična forma. Na primer, »Tržaška kočica pod Triglavom«. Sadržaj slike je surova priroda i usred nje, skoro izgubljen, signum čoveka — kuća, sa podtekstom o čovekovoj večnoj, tragičnoj suprostavi prirodi.

Jedan diskretan senzibilitet istočnjačkog porekla zrači iz njegovih radova »Melanholični predeo« i »Paprat« i dok prvi vredni kao izvanredna kompozicija, drugi slavi srebrnastu lepotu ovog cveta pomalo ornamentalnih formi, a u celini asocira radove jedne američke slikarske struje, tzv. slikarstva akcije.

Debeljković pomno neguje kulturu izraza, a oko njegove kamere ažurno prati pulsacije života.

K. B.

Politika, 10. novembra 1963.:

Povodom izložbe »Robija — škola revolucionara«

NAJČUDNIJA ŠKOLA NA SVETU

Autentičnost pružena na uvid: robijaši koje je upamtila istorija

Pišući o fotografiji na ovoj izložbi Miodrag Maksimović, između ostalog, kaže:

»... Fotografiskim povećanjem čudno se osvetljavaju i dobijaju sasvim nove dimenzije, izvesni detalji koji su do sada prolazili nezapaženo. Jedan zid, nešto što je na prvi pogled obično i neprimetno dobija ovde jednu novu likovnu dimenziju, a snagu dokumentarnog povećava do maksimalnog efekta.«

»Glavni saradnici: arh. Branko Babić, akademski slikar Miloš Čirić i majstor fotografije Branibor Debeljković.«

Borba:

»Fotografija kao ukras u enterijeru«

Jedna veoma zanimljiva i korisna izložba u Galeriji Grafičkog kolektiva bit će zatvorena 30. maja. Na njoj naš umjetnik primijenjene umjetnosti i majstor fotografije Branibor Debeljković, poznat i nagrađivan na izložbama u preko pedeset gradova na svih pet kontinenata, prikazuje kako danas crno-bijela fotografija kao ukras može da obogati čitavu kompoziciju stana.

Autor preko četrdeset izložbenih fotosa, uglavnom detalja iz prirode, sigurni smo, želio je među posjetiocima da vidi što veći broj naših žena. Jer, slika kao dekoracija stana najčešće je odraz ukusa domaćice. Znamo da je ta slika još i danas u 90 posto domaćinstava u našoj zemlji neka veoma loša reprodukcija velikih slikara, uveličana vjenčana fotografija pored fotografije golišavog prvenca, ili utramljena obična fotografija pejzaža isječena iz nekog ilustriranog časopisa.

Skupina kamenja koja slični na skulpturu velikog umjetnika, igra grana i lišća, ptice u letu, sjenke i svjetlosti na predmetima, cvijeće, iglice mraza, uhvaćeni u objektiv i transponirani u obliku crno-bijelih fotografija, prema riječima njihovog autora, »može da postane veoma zanimljiv element dekora u stanu. Projektant, preko ovakvih fotografija, ima mogućnosti da unese neku vrst kontrapunkta veoma potrebnog u suvremenom živo obojenom enterijeru.«

V. I.

Oslobodjenje, 25. maj 1965.

»FOTOGRAFIJA U STANU«

»Reputacija koju ovaj umjetnik uživa u svakom slučaju je rezultat izvanrednih dostignuća na polju ove relativno mlade umjetničke grane. Jer, ne treba zaboraviti da fotografija, bar kod nas, još nije našla svoje pravo mjesto u enterijeru, a naročito u stanu. U moru slika i umjetničkih predmeta fotografija može da bude veoma interesantna dekoracija. Mogućnost njenog uveličavanja i prilagođavanja formata po želji projektanta može veoma dobro da se uklopi u opštu kompoziciju stana.

Fotografija u stanu kao realistički dokumenat brzo zamara. Ali, zato postoji dio svijeta koji nam može samo fotografija otkriti.

Izložba Branibora Debeljkovića svjedoči o tome. Dobra dekorativna fotografija, a ne ona sladunjava, kičerska, može da nađe svoje pravo mjesto u enterijeru. I ne samo to. Moderno namještenom stanu ona daje posebnu notu, boju, dimenziju.

M. V.

Rad, 4. jun 1965.

PRIVLAČAN PREDLOG — izložba dekorativne fotografije Branibora Debeljkovića
Beogradski majstor fotografske umetnosti Branibor Debeljković gost je, ovih dana, galerije Grafičkog kolektiva u Beogradu, gde je izložio tridesetak svojih radova pod zajedničkim naslovom »Fotografija u stanu«.

Ova retka priredba jedne specifične discipline primenjena umetnosti podseća nas na činjenicu da je fotografija, kao element savremenog uređenja stana i enterijera uopšte, bila dosad bezrazložno zapostavljena u našoj sredini, kao što nas iznenađuje izvanrednom estetskom i tehničkom sposobnošću autora da kamerom i laboratorijskim radom oblikuje fotografiju i uzdigne je do zavidnih granica umetnosti. To je, istovremeno, ilustracija do kojeg stepena fotografija predstavlja ne samo tehniku, a odakle počinje da se svrstava u krug lepih veština.

Autor je u ovoj prilici nastojao da izvanredne estetske efekte i plastične mogućnosti fotografije prilagodi svakodnevnim potrebama čoveka, a da pri tome njene umetničke vrednosti ne izgube ni najmanji deo. Cilj je, dakle, da se prikaže kako fotografija, poput slikarskih ostvarenja, može da se integrira u savremeno uređen enterijer i da ga svojim izražajnim sredstvima humanizuje. U tom smislu autor je nesumnjivo uspeo. Neobično sveže deluju rešenja stonih lampi čije abažure prekriva dobro izabrana fotografija, za tu svrhu specijalno laboratorijski podešena. Takođe je fotografijama u boji, preneti na platno, doprinesla utisku slikarskog ostvarenja, a kaširana na karton ili drvo — grafičkom radu.

Ovom izložbom, razume se, nije se nastojalo da se prikaže sve što je moguće postići fotografijom (da se oblože vrata plakara, imitira neki prostor koji u stanu ne postoji i slično), ali nije se propustila ni preporuka da je za savremeno uređenje enterijera, koji je po pravilu živo obojen, najpogodnija crno-bela fotografija. U stan, takođe, ne treba unositi ni takozvanu anegdotsku fotografiju, već samo onu koja funkcionalnom vrednošću stvara celinu sa ostalim elementima opreme. Šteta je, međutim, što posetilac ove izložbe ostaje bez odgovora na pitanje gde može nabaviti...«

P.

Govor Drag. Stojanovića-Sipa prilikom otvaranja VII samostalno izložbe u Grafičkom kolektivu u Beogradu 21. maja 1965. godine:

»Kad se otvaraju izložbe običaj je da se održi kraći govor i prisutnima objasni značaj koji ima izložba ili predstavi autor dela koja gledamo. U ovoj prilici hteo bih da kažem nekoliko reči van ovog običaja...

Ustvari, hveo bih da iskoristim priliku da bih jednom neobičnom čoveku naše sredine, Braniboru Debeljkoviću, upornom šunjalju sa foto-kamerom u ruci i čudno osetljivim očima, javno rekao, za neke stvari:

TRI PUTA HVALA!

Tri puta — za tri krupne zasluge;

PRVO HVALA! za upornost i retku strast bavljenja jednim poslom koji nije samo posao nego i prava umetnost. U našim uslovima i vremenu kad je počeo pa do nedavno, to je bilo i više: prava hrabrost, istinsko pribijanje okvira zaostalih shvatanja o umetnosti.

Fotografiji, do tada poznatoj u nas uglavnom po značaju koji ima za lične karte, porodične uspomene i retka putovanja na more, krčio je umetničke, prave umetničke puteve i od dokumenta stvarao doživljaje, mali krug pasioniranih ljudi u čijem prvom redu zanesenijaka, stalno gledamo Branibora Debeljkovića.

DRUGO HVALA! za ono što je zabeležio svojom kamerom, za sve neobične uglove u koje je postavio svoja sočiva, dugo vrebao bizarne trenutke našega SADA, naših predela, naših likova, naše istorije i naše maštovitosti. Za osjetljivost izbora u onome što stvaraju nevidljiva zrnca brom-srebra u mraku mračne sobice, za lucidne trenutke u kojima je iz reflektovanih zraka permanentnog kretanja, izdvojio isečke i fragmente da bi ih pretvorio stvaralački u samostalne celine ili orkestrirao u nova, neočekivana dejstva.

TREĆE HVALA! za ono što nije umeo sam: za njegovo delo organizovanog razvoja naše fotografije, za predan dugogodišnji rad na postavljanju i razvijanju naših fotografskih organizacija, njihovih aktivnosti i mnogih zapaženih manifestacija, izdavačke delatnosti i mnoge druge dane i mesece. Za animiranje javnosti fotografskom umetnošću, za mnogu stručnu, prijateljsku reč onima koji počinju, na kursovima, u klubovima, školama i svojoj radionici.

TRI PUTA HVALA! BRANIBORE DEBELJKOVIĆU

i jedno posebno HVALA od ovog KOLEKTIVA u čije je prve dane i postojanje bilo upisano i tvoje ime, doprinos u stvaranju i otvaranju same galerije.
21. V 65.

d. s. dip

